Nr. 74 · Kraków, piątek 28 marca 1919 · Rocznik XXVIII.

8 K miesięcznie z odsyłką (bez odsyłki 7 K).
Cena numeru pojedynczego 36 h

Reklamacye otwarte są wolne od opłaty pocztowej. — Redakcya rękopisów nie zwraca bezimiennych listów nie uwzględnia.

Zastępstwo na Warszawę: Biuro dzienników „Promień“, Warszawa, Widok 19.

NAPRZÓD

Organ centralny polskiej partyi socyalno-demokratycznej.
Wychodzi codziennie o godzinie 5 po południu.

Redakcya i Administracya Kraków, Dunajewskiego 5.
Telefon Redakcyi Nr. 396.
Telefon Administracyi Nr. 310.
Konto czekowe Nr. 34.095.
Fach pocztowy na listy Nr. 116.
Adres telegr.: Naprzód Kraków.

Dział inseratowy: Grodzka 13, II. p. Tel. 1354.
Konto czekowe 910.

Ceny ogłoszeń: Za miejsce wiersza petitem 70 h, w nadesłanem 2 K. Głosy publiczne po 3 K za wiersz.

Sejm za sojuszem Polski z koalicyą.

Strejk na Śląsku cieszyńskim zakończony. — Dekret sowieckiego rządu na Węgrzech. — Otwarcie ruchu kolejowego Kraków-Wiedeń.

Zawiadomienia partyjne.

Celem przedłożenia XV. Kongresowi P. P. S. D. jaknajdokładniejszego **Sprawozdania** ze stanu wszystkich organizacyi partyjnych, tj. politycznej zawodowej, współdzielczej i oświatowej — wzywam niniejszem wszystkie Komitety miejscowe oraz Rady robotnicze, względnie Robotniczo-Chłopskie do przesłania na adres Komitetu wykonawczego w Krakowie (ul. Dunajewskiego l. 5) **w nieprzekraczalnym terminie do dnia 12 kwietnia 1919 r.**

SPRAWOZDANIA ORGANIZACYJNE.

Sprawozdanie to ma zawierać daty ze stanu wszystkich organizacyi w dniu 30 marca 1919 r. 1. **Miejscowość.** Powiat. 2. **Nazwa organizacyi** (Komitet miejscowy, Rada robotnicza, Stowarzyszenia i t. p. 3. **Ilość członków,** należących do organizacyi a) **politycznej** i opłacających podatek partyjny; b) **zawodowej** (podać ilość członków każdego zawodu osobno!); c) **współdzielczej;** d) **oświatowej.** 4. **Stan kasy** w dochodach i rozchodach. 5. **Stan biblioteki.** 6. **Ilość zgromadzeń** politycznych, zawodowych, współdzielczych, odczytów, obchodów oraz ilość uczestników za czas od 1 października 1918 do 30 marca. 7. **Krótki opis** oraz ilość ważniejszych **manifestacyi,** strajków, specyalnych akcyi politycznych czy zawodowych i t. p. 8. **Ilość rozkolportowanych pism** partyjnych, odezw, broszur itp. 9. **Ogólne uwagi** o stanie organizacyi poszczególnych oraz drogi, którymi należy dążyć do ich rozwoju.

Wszystkie pisma partyjne proszę o przedruk powyższego zawiadomienia.

Kraków, dnia 26 marca 1919 r.

Za Komitet Wykonawczy **Klemensiewicz.**

Przewrót na Węgrzech a koalicya.

I.

Ostatni przewrót na Węgrzech ma podwójny podkład, społeczny i narodowy. Rewolucya październikowa stworzyła na Węgrzech podobny stan rzeczy, jak nieco późniejsza rewolucya niemiecka. Dotychczasowy ustrój państwowy runął w gruzy, władza faktyczna przeszła w ręce rad robotniczo-żołnierskich.

Węgierska klasa robotnicza stanęła wówczas wobec alternatywy: panowanie demokracyi albo dyktatura proletaryatu. Węgierska partya socyalno-demokratyczna w swej ogromnej większości oświadczyła się za demokracyą. Następstwem był rozłam w partyi, zwolennicy haseł bolszewickich ukonstytuowali się jako węgierska partya komunistyczna i rozpoczęli gwałtowną walkę przeciw socyalistom większości i popieranemu przez nich rządowi.

Rząd ten podobnie jak obecny rząd niemiecki miał charakter koalicyjny i obejmował obok socyalistów także przedstawicieli radykalnego odłamu burżuazyi, zgrupowanego przedewszystkiem w stronnictwie niezawisłości pod wodzą hr. Karolyego. Ten ostatni piastował godność pierwotnie prezydenta ministrów, następnie zaś tymczasowego prezydenta Republiki. Rząd koalicyjny za główne swe zadanie uważał zawarcie pokoju z ententą na znośnych warunkach i przeprowadzenie wyborów do konstytuanty. W dziedzinie społecznej rząd wystawił program bardzo daleko idących reform, zwłaszcza gruntownej reformy rolnej.

Ten radykalny program rządowy w kwestyi społecznej sprawił, że agitacya komunistów węgierskich do ostatnich czasów nie mogła się poszczycić większymi sukcesami, mimo że dotychczasowy ustrój społeczny Węgier; jeden z najbardziej zacofanych na świecie, stwarzał dla niej nader korzystne podłoże. Próby gwałtownego przewrotu zostały z łatwością udaremnione.

Jeżeli więc Węgry w ciągu kilku godzin przeobraziły się bez poważniejszego oporu w republikę sowiecką, to przyczyna tego leży wyłącznie w motywach polityki narodowej. Nadzieje przywiązywane do osoby hr. Karolyego, który przed wojną i w czasie wojny nie krył się nigdy ze swemi sympatyami dla ententy, zawiodły. Ententa nie objawiła bynajmniej skłonności do oszczędzania Węgrów, owszem popierała bezwzględnie ich kosztem aspiracye Czecho-Słowaków, poł. Słowian i Rumunów. Wyznaczone przez koalicyę linie demarkacyjne oddały w ręce tych narodów nawet czysto madziarskie okolice. Ostatnio kazano Węgrom wydać w ręce Czechów całą flotę dunajową i nadano Czechom wyłączny monopol żeglugi na Dunaju, podcinając przez to życie gospodarcze Węgier u korzenia.

Dopełniła miary zakomunikowana w ubiegły czwartek rządowi węgierskiemu przez podpułkownika Vixa, szefa koalicyjnej misyi wojskowej w Budapeszcie, nowa linia demarkacyjna od strony rumuńskiej. Kazano Madziarom opróżnić cały niemal lewy brzeg Cisy, jedną z najbardziej madziarskich części Węgier, z takimi ośrodkami życia narodowego, jak Arad, Szegedyn i Debreczyn. Wprawdzie pułk. Vix następnie sprostował twierdzenie rządu węgierskiego, jakoby wojskowa linia demarkacyjna miała zarazem być przyszłą granicą polityczną, ale Węgrzy na tym punkcie nie mogli się oddawać żadnym iluzyom. Rządy czeskie na Słowaczyźnie dostarczyły dowodu, że obszary raz okupowane są dla Węgrów bezpowrotnie stracone.

Po dokonaniu wszystkich amputacyi pozostałoby Węgrom w najlepszym razie państewko 5—6 milionowe, pozbawione wszelkich warunków samodzielnego bytu politycznego i gospodarczego. Posłuszeństwo ententcie oznaczało dla Węgrów powolną zagładę. Wobec tego kierujące sfery madziarskie postanowiły resztę, która im pozostawała, zaryzykować i szukać ratunku u jedynego obecnie poważnego przeciwnika koalicyi, jakim jest Rosya bolszewicka.

Poparcie tej ostatniej Węgrzy mogli uzyskać tylko w razie przyjęcia bez zastrzeżeń ustroju sowieckiego. Ze strony partyi socyalno-demokratycznej wymagało ono ofiary z programowych zasad, ze strony zaś partyi hr. Krolyego ofiary z najważniejszych interesów klasowych.

Dla ratowania ojczyzny radykalna burżuazy węgierska popełniła społeczno-polityczne harakiri. Bez żadnego nacisku z dołu hr. Karolyi abdykował w ręce rad robotniczo-żołnierskich, które objęły najwyższą władzę w kraju i wyłoniły z siebie nowy rząd, złożony wyłącznie z przedstawicieli proletaryatu. Węgierska partya socyalno-demokratyczna zlała się w jedną partyę z komunistami na gruncie programu bolszewickiego. Węgierska republika sowiecka proklamowała formalnie zerwanie z ententą i najściślejszy sojusz z bolszewicką Rosyą.

Węgry pod nowym rządem.

KOALICYA ZAPOWIADA KROKI WOJENNE...

N obradach w Paryżu zapadła uchwała w sprawie wypadków na Węgrzech, stanowiąca, że w razie jeśli Węgrzy zawrą sojusz militarny z rządem rosyjskich sowietów, koalicya ogłosi, iż zaistniał stan wojenny między nią a Węgrami.

WARUNKI ZWIĄZKU SOCYALISTÓW Z KOMUNISTAMI.

Zjednoczenie się komunistów z węg. partyą soc. demokratyczną nastąpiło na następujących warunkach:

1. Cała władza przechodzi w ręce proletaryatu. Rady robotnicze, chłopskie i żołnierskie wykonują wszelką władzę.

2. Proletaryat ma być uzbrojony, burżuazya rozbrojona.

3. Ustanawia się radę żołnierską.

4. Ziemia staje się wspólną własnością.

5. Socyalizacya fabryk, kopalń, banków i kolei.

6. Bezpośredni rozdział Kościoła od państwa.

DEKRETY WĘGIERSKIEGO RZĄDU SOWIETÓW.

Rewolucyjna rada rządząca wydała szereg nowych postanowień, a mianowicie:

1. Dzieci nieślubne otrzymują równe uprawnienie z dziećmi ślubnemi.

2. Mężczyzna, który z kobietą żyje przynajmniej przez rok w tak zw. „dzikiem małżeństwie“ (konkubinacie) może bez względu na jakąkolwiek przeszkodę zawrzeć z nią małżeństwo. Wystarcza tylko, aby oboje oświadczyli wobec prowadzącego w danej miejscowości metryki, że uważają się za małżeństwo. Tym aktem zostaje małżeństwo zawarte. Ten sposób zawierania związków małżeńskich dostępny jest także osobom żonatym względnie zamężnym, o ile żyli w separacyi.

3. Wszystkie zakłady kąpielowe muszą przez dwa południe w tygodniu być oddawane do rozporządzenia dla kąpieli dzieci i to bez jakiegokolwiek odszkodowania. Również znajdujące się w prywatnych mieszkaniach łazienki muszą być oddawane na jeden dzień w tygodniu na tenże sam cel bezpłatnie.

4. Znosi się stan szlachecki, tytuły, ordery i wszelkie odznaki.

CZESI WOBEC WYPADKÓW WĘGIERSKICH.

Ze względu na zajścia węgierskie rząd czesko-słowacki **ogłosił na całej Słowaczyźnie stan wojenny.**

Na posiedzeniu rady ministeryalnej w Pradze stwierdzono, że na Słowaczyźnie panuje zupełny spokój.

Czesko-słowackie biuro donosi: Poselstwo czesko słowackie w Budapeszcie zostało obsadzone przez komunistów i przy tej sposobności skonfiskowano na 3 miliony czeskich pieniędzy państwowych.

GŁOS ANGIELSKI O ŹRÓDŁACH PRZEWROTU NA WĘGRZECH.

Genewski korespondent „Daily Telegraph“ pisze: Krok hr. Karolyego i jego rządu zawdzięcza swe główne znaczenie faktom, że **był prawdopodobnie w pewnym stopniu wywołany przez Niemcy.** Istnieje powód do mniemania, że już przed rezygnacyą Karolyego **porozumiano się z Leninem i Trockim** w sprawie wspomagania Węgier przeciw koalicyi. Jeżeli Węgrom uda się skłonić ententę do zmiany decyzyi w sprawie granic, to Niemcy, gdy im się przedstawi warunki, które im się nie podobają, będą prowadzić podobną politykę i ostentacyjnie, jak Karolyi, oddadzą władzę radom robotniczym i żołnierskim i powiedzą do ententy: róbcie z nami pokój, jeśli możecie. **Jest to polityka wyczekiwania, aby się dowiedzieć, o ile można konferencyę zmusić do ustępstw wobec trudności**

Odwrót Ukraińców.

Okrążające natarcie oddziałów polskich

a Rady Ruskiej, Niemirowa, Jaworowa i Stradcza.

spycha Ukraińców

na całej linii ku wschodowi. Po przełamaniu pozycyi pod Zalesiem, zajęły nasze **oddziały Janów**, zagarnęły jeńców i bogaty łup. Nieprzyjaciel ścigany, cofnął się za Lelechówkę. Z Jaworowa wojska polskie **idą ku Wereszczycy**, pod Rawą Ruską zajęły **Zamek, Szczepanów i Jasionówkę. Ataki ukraińskie na Bełz odparto.** W ten sposób natarcie polskie spycha Ukraińców ku wschodowi na całej linii. Pod Chyrowem i Nowem Miastem spokój. Na południe od Mościsk **zdobyły nasze oddziały Chałupki Baneckie**. Na północnym obszarze Lwowa Ukraińcy ostrzeliwali nasze pozycye pod Kozicami i Domażyrem. Nasze baterye w odpowiedzi ostrzeliwały Wielów, powodując tam wybuch ukraińskiego składu amunicyi. **Od niedzieli Ukraińcy znowu ostrzeliwują gwałtownie Lwów.**

Ruch kolejowy między Przemyślem a Lwowem przywrócono 25 b. m. wieczorem. Na razie ruch się odbywa na jednym torze. Ukraińcy opozostawili część toru w całości, urządziwszy pod nim nabój ekrazytowy (z czeskiej fabryki), by **wysadzić pierwszy pociąg polski, który wjedzie na tor.**

Według wiadomości z Przemyśla mają się

w czwartek rozpocząć rokowania z delegacyą ukraińską

w sprawie zawieszenia broni. Wiadomości tej nie podajemy jako pewnej. z

Na froncie bolszewickim drobne starcia. — W Wielkopolsce ciągle walki, pod Inowrocławiem silny ogień artyleryi niemieckiej.

Strejk górników na Śląsku zakończony.

Na wezwanie P. P. S. D. delegaci rad górniczych w Cieszynie uchwalili po długiej naradzie zakończenie strejku

ponieważ ustały przyczyny, które wywołały strejk. **Węgiel dla Polski jest zapewniony, wojsko czeskie z kopalń i kolonij górniczych zostało usunięte.**

Ścisły dozór koalicyjnej misyi nad podpisaniem umowy daje górnikom pewność, że dalsze warunki **wprowadzenia polskiego zarządu krajem będą** urzeczywistnione. Górnicy żądają by nikogo z powodu strejku nie wydalono z pracy i by się skończyły prześladowania czeskie. **Komisya koalicyjna wyjeżdża w piątek.** Część jej udaje się do Wiednia, część do Warszawy, jeden z członków **zawozi do Paryża materyały opracowane w Cieszynie wspólnie z Radą narodową.** Pogłoski o rozstrzygnięciu w sprawie Śląska są przedwczesne.

Działalność pomocnicza komitetu dla ofiar wojny w Cieszynie rozwija się coraz lepiej, by nieść pomoc **głodnej ludności. Ofiary należy przesyłać do banku rolniczego w Cieszynie.**

Z Polski i zagranicy.

PIŁSUDSKI W BRZEŚCI ULITEWSKIM.

Piłsudski przyjechał do Brześcia Litewskiego na wizytacyę. W drodze na stacyach w Mińsku Mazowieckim, Siedlcach i Łukowie witały go z entuzyazmem władze miejscowe wojsko i delegacye ludności. W Brześciu powitał Naczelnika **gen. Listowski**, duchowieństwo katolickie, żydowskie i rosyjskie. Delegacye miejscowe wręczyły chleb i sól. Po przeglądzie kompanii honorowej, wśród entuzyazmu tłumów, Piłsudski udał się na objazd twierdzy.

PRZEMÓWIENIE PADEREWSKIEGO PODCZAS DEBATY ZAGRANICZNEJ.

Prezydent Paderewski przemawia za koniecznością i nagłością sojuszu.

Broni komitetu paryskiego, choć przyznaje, że jak wszędzie, gdzie są ludzie i on składa się z ludzi ułomnych jak my wszyscy. Dalej zaś oświadczył: „Komitet narodowy, którego sam byłem członkiem, **dziś nie ma racyi bytu. Mamy dziś Sejm**, mamy rząd, na **drugi rząd niema miejsca**. Tem może być tylko **instytucya, kontrolowana przez rząd**, pod **rozkazami Sejmu**".

ŻYWNOŚĆ AMERYKAŃSKA JEDZIE WISŁĄ.

Celem ulżenia linii kolejowej dalsze transporty żywności amerykańskiej z Gdańska odbywać się będą na Wiśle.

Z WIECÓW ŚLĄSKICH.

Dodatkowa rezolucya uchwalona na wiecu frysztackim do przedłożenia misyi Aliantów:

Zgromadzona na wiecu we Frysztacie ludność powiatu frysztackiego w dniu 23 marca 1919 wzywa komisyę Aliantów w Cieszynie, aby zmusiła natychmiast Czechów do oddania administracyi we wszystkich gminach objętych ugodą z dnia 5. listopada 1918 w ręce władz polskich, gdyż dopóki władze czeskie rządy sprawują, nie można liczyć na spokój i bezpieczeństwo publiczne w Zagłębiu karwińskiem i w gminach polskich znajdujących się za linią demarkacyjną po stronie czeskiej.

NOWE PRUSKIE MINISTERYUM.

Nowe pruskie ministeryum przedstawia się następująco: prez. ministrów — Hirsch, min. spraw wewn. — Hein, skarbu — Südekum, rolnictwo — Braun, oświaty — Haenisch, kolej — Oeser, handlu — Fischbeck. Centrowcy otrzymali portfel sprawiedliwości i zdrowotności publicznej.

Od Administracyi.

Od stycznia 1919 nie przychodzą do Krakowa wykazy czekowe P. K. O. z Wiednia w sprawie zapłaconych pieniędzy pocztową Kasą Oszczędności w Wiedniu przez abonentów i biura dzienników z powodu przerwania linii kol. przez **Czechów. Wobec tego** administracya niema pojęcia, kto zapłacił prenumeratę i rachunki biurowe czekami i ile przesłano pieniędzy. — Dlatego wszystkim abonentom i biurom wysłaliśmy upomnienia. Jeżeli te upomnienia nie zgodne, to prosimy nam napisać **datę, kiedy i jaką kwotę została wysłana czekiem na nasz rachunek.** **Adm. „Naprzodu".**

JUTRO DNIA 28-GO MARCA 1919 ROKU

ASYGNATY POLSKIEJ POŻYCZKI WOJENNEJ

nabywać można (po potrąceniu procentu):

100	markowe, koronowe, rublowe	za		97·07
500	„	„	„	485·21
1000	„	„	„	970·42
5000	„	„	„	4852·08
10000	„	„	„	9704·17

KRONIKA.

Kraków, czwartek, 27 marca.

W SPRAWIE BEZPRAWNEJ KONFISKATY ARTYKUŁU WE WTORKOWYM NUMERZE „NAPRZODU". Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu wniósł nagły wniosek tow. poseł Czapiński. Skonfiskowany przez krakowską byłą ck. prokuratoryę artykuł p. t. „Gdzie żyjemy?" wydrukowany jest w całości w środowym numerze „Robotnika". Tem jaskrawiej przedstawia się wobec tego nadużycie dokonane na „Naprzodzie". System represyj stosowany do prasy socyalistycznej w Galicyi, musi być bezwzględnie usunięty wraz z tymi, którzy go reprezentują.

ZGROMADZENIE ORGANIZACYI KOBIET P. P. S. D. odbędzie się w niedzielę 30 marca o godz. wpół do piątej popoł., Dunajewskiego 5, III. p. Porządek dzienny: Sytuacya polityczna. Sprawa reorganizacyi. **Sprawy ważne. Obecność wszystkich członkiń konieczna.**

OTWARCIE RUCHU KOLEJOWEGO KRAKÓW—WIEDEŃ. Z dniem 27 marca zostaje napowrót podjęta komunikacya kolejowa między Polską a Czechami.

W kierunku Kraków—Wiedeń odchodzą z Krakowa pociągi: Nr. 28 o g. 7 m. 54 wieczorem, Nr. 16 o g. 10 przed południem.

Przy podróży z Krakowa i do Krakowa przesiadać się trzeba w Boguminie. Rewizye przeprowadzają władze czeskie w Boguminie, władze polskie w Piotrowicach.

Równocześnie z komunikacyą osobową podjęta zostanie komunikacya towarowa.

SPRZEDAŻ CUKRU za czas od 16 bm. do 15 kwietnia po 1 kg na osobę rozpocznie się w piątek 28 b. m. Sprzedaż cukru za **ubiegłe okresy**, kończy się w dniu 27 bm.

KOMISYA WIEJSKA RADY ROB. odbędzie swoje posiedzenie konstytuujące w piątek 27 marca o godz. 6 wieczór na Dunajewskiego 5. Towarzysze wybrani do tej komisyi jawcie się wszyscy. Sekretaryat.

BACZNOŚĆ TOWARZYSZE Z DZIELNIC ZWIERZYNIEC I PÓŁWSIE ZWIERZYNIEC! W piątek 27 marca o godz. 6 wiecz. odbędzie się w domu pogminnym przy ulicy Bystrej Nr. 2 **zgromadzeni edzielnicowe** w sprawie organizacyi i bezrobocia. Przybądźcie jak najliczniej.

Komitet dzielnicowy.

STARANIEM SEKCYI AKADEMICKIEJ P. P. S. D. odbędzie się w piątek 28 marca o godz. 7 wieczorem w sali Związków robotniczych Dunajewskiego 5, II. p. odczyt kol. Schauera p. t.: **Stosunki w obecnej Rosyi.**

BACZNOŚĆ KRAWCY! Zgromadzenie członków organizacyi odbędzie się w niedzielę dnia 30 marca o godz. 10 przedpoł. w Związku Stow. Dunajewskiego l. 5. **Sprawy ważne Obecność wszystkich konieczna. Zarząd.**

PRÓBA „LUTNI ROBOTNICZEJ" odbędzie się we **czwartek 27 marca o godz. wpół do 8-ej** wieczorem.

KOLEJARZE KRAKOWSKIEGO OKRĘGU dyrekcyjnego zapisali dotychczas na pożyczkę wojenną ogółem **2.600.000 koron.**

ODCZYT DLA CZŁONKÓW ORGANIZACYI TRAMWAJARZY odbędzie się w sobotę 29 bm. o godz. 5 popoł. w Domu robotniczym w Podgórzu pl. Serkowskiego. Mówić będzie ob. Kornicki na temat: „Idea Kościuszkowska a obowiązek Polaka w dobie obecnej". Uprasza się tramwajarzy o liczny udział. **Wydział.**

ZEBRANIE NAUCZYCIELSTWA odbędzie się w sobotę, dnia 29 bm. z porządkiem dziennym: Sejm nauczycielski w Warszawie i dyskusya nad projektem ustawy o ustroju władz szkolnych w Polsce. Początek o godzinie 6 i pół w lokalu Związku 29, II. p.

PRZEDSTAWIENIE TEATRALNE WRAZ Z WIECZORKIEM WOKALNO - MUZYKALNYM urządza „**Sekcya Opieki Szpitalnej**" w Kasynie wojskowym przy ul. Zyblikiewicza. Czysty **dochód przeznaczony na rzecz szkoły inwalidów wojennych.** Bilety do nabycia w księgarni WP. Krzyżanowskiego L. A—B, Rynek.

WYKŁADY RECYTACYJNE pp. Ireny Solskiej i Zygm. Nowakowskiego poświęcone będą twórczości współczesnych poetów. Najbliższy odbędzie się w piątek 28 b. m. o godz. 5 popoł. w Kollegium wykładów naukowych. Recytowane będą utwory Jerzego Żuławskiego. Bilety do nabycia codziennie od 6—8 w kancelaryi „Kollegium".

ŚLĄSKI LUD POLSKI ZA PRZYŁĄCZENIEM ŚLĄSKA DO POLSKI. W Dziedzicach w dniu 23 bm. odbyło się olbrzymie zgromadzenie ludu polskiego. Na wiec przybyli ze sztandarami i orkiestrą górnicy z szybu „Silezia". Po przemówieniach mowców, którzy stwierdzali odwieczne prawo Polski do posiadania Śląska Cieszyńskiego — na wniosek ob. Piotrowskiego uchwalono następującą rezolucyę:

„Dziś, kiedy zbliża się chwila rozstrzygnięć, podnosimy jeszcze raz swój głos, aby uroczyście wobec świata zaświadczyć, **że ziemia Cieszyńska zamieszkałą była i jest w ogromnej większości przez lud rdzennie i odwiecznie polski**, który w granicach Zjednoczonej Polski znaleść się pragnie i musi. **Protestujemy przeciwko każdej myśli pogwałcenia naszych narodowych praw dla rzekomych względów i potrzeb gospodarczych chciwego sąsiada.** Tego samego pragnienia o sobie i połączenia się ze Zjednoczoną Polską **żądamy dla naszych braci zamieszkujących zwartą masą polskiego ludu okręg Czaczy, Orawy i Spiszu,** który przez wieki w politycznej i kulturalnej łączności z Polską żył, a tylko gwałtem zaborczej Austryi od Polski oderwani zostali.

Jeśliby sprawę naszą rozstrzygnięto z krzywdą dla nas, oświadczamy stanowczo, **że takiego załatwienia nie uznamy** i staniemy do każdej walki ufni, że cała Polska stanie za nami!

STRASZNA KATASTROFA W GLIWICACH. W Gliwicach na Górnym Śląsku wybuchł pożar w kinematografie w czasie przedstawienia. Skutki były straszne i 72 dzieci w wieku od 4 do 14 lat zginęło na miejscu, 17 odniosło ciężkie rany. Ta liczba ofiar z pośród dzieci tłumaczy się tem, że publiczność dorosła rzuciła się po wybuchu pożaru ku wyjściu tak gwałtownie, że zawaliła się estrada, na której stały dzieci. Biedne ofiary wpadły do piwnicy, gdzie były kotły do centralnego ogrzewania.

BIURO POŚREDNICTWA PRACY. Nacz. Rada lud. przygotowuje w porozumieniu z rządem w Warszawie przetworzenie i ześrodkowanie wszystkich biur pośrednictwa pracy. Chodzi o bezwzględne zerwanie z centralą berlińską, która ściągała robotników polskich do Niemiec z pomocą agentów, sprzedających robotnika polskiego, jak bydłę robocze.

TAJNE BIURO PRZEPUSTEK WYWOZOWYCH W BĘDZINIE. W Będzinie wykryto tajne biuro wydawania przepustek na wywóz ze Sosnowca. Cały personal biura z wyjątkiem kierownika aresztowano.

Sejm.

(Posiedzenie 26 marca).

(Według P. A. T.)

Na początku posiedzenia poseł **Daszyński** zabrał głos dla zaprotestowania z powodu naruszenia nietykalności poselskiej w dwóch wypadkach P. Daszyński stwierdza, że Sejm uważa się za suwerenny, a tymczasem pierwszy lepszy żołdak narusza prawa nietykalności członków tego suwerennego Sejmu.

Izba przystępuje dalej do załatwienia punktu 6, a mianowicie do 2 i 3 czytania ustawy

o obowiązkowem stemplowaniu znaków pieniężnych, opodatkowaniu

i częściowej ich wymianie na asygnaty pożyczki państwowej.

W dyskusyi p. **Diamand** żądał, aby już obecnie ustanowić relacyę kursu pieniędzy pomiędzy rozmaitymi znakami pieniężnymi t. j. marką, koroną i rublem. Galicya jest w najgorszem położeniu. **Grozi jej zubożenie wskutek kursu koron**, podczas gdy była okupacya niemiecka Królestwa Polskiego i Wielkopolska wyjdą znacznie lepiej z powodu posiadania marek.

Całą ustawę przyjęto w brzmieniu, proponowanem przez komisyę, bez zmiany.

Ustawę o ochronie pracy

referował p. **Kaszyński:**

Ustawa ta przewiduje dwie drogi załatwienia zatargów.

Pierwsza z nich to **interwencya inspektorów pracy**, druga to **komisya rozjemcza**, składająca się z przewodniczącego, oraz 5 przedstawicieli każdej ze stron. Komisya projektuje, żeby **w każdym powiecie i w każdym okręgu istniały Związki pracowników rolnych. Orzeczenia komisyi rozjemczych są obowiązujące.** Jeżeli strony nie zgadzają się na wyroki, sprawa idzie do sędziego polubownego.

P. **Woźnicki** oświadcza: **Duch czasu i sprawiedliwość wymagają, aby ta sprawa była załatwiona jak najrychlej.**

Komisya w drugiej rezolucyi domaga się od rządu **projektu ustawy w sprawie pracy minimalnej.**

Ale ustawa taka może być gotową dopiero za szereg dni lub tygodni, a tymczasem mogą się stać rzeczy nieobliczalne. Dlatego mowca wzywa rząd, aby do dnia 1 kwietnia wydał i opublikował **wytyczne normy dla komisyi rozjemczych co do wynagrodzenia za pracę i warunków tej pracy.** Termin ten oznacza mowca dlatego, że delegaci związków zawodowych powiedzieli, iż **na odpowiedź Sejmu czekać będą do 3 kwietnia.** W całym kraju służba folwarczna czeka na to słowo Sejmu. Dalej mowca proponuje poprawkę do art. VI., aby w razie niedojścia do zgody co do przewodniczącego komisyi rozjemczej, przewodniczącym był inspektor pracy nie tego okręgu, w którym istnieje zatarg, lecz obwodu sąsiedniego lub też inny przedstawiciel ministerstwa pracy.

P. **Dąbski** podnosi, że termin 1 kwietnia będzie dla tej sprawy niesłychanie ważny. Kwestyę zaogniają obecnie **masowe ruchy służby folwarcznej.**

Jedynym żywiołem we wsi, podatnym dla bolszewizmu, jest służba folwarczna. Bo są to ludzie bezdomni i nie mający nic do stracenia. **Jest to warstwa, której położenie jest wprost skandaliczne.** Ruch ten nie jest sztucznym. Jest to **ruch naturalny klasy wyzyskiwanej na każdym kroku.** Mowca wzywa ministrów spraw wewnętrznych, pracy i rolnictwa, aby dobrze pod uwagę wzięli tę sprawę, bo **w kwietniu możemy mieć rewolucyę agrarną.**

P. **Ziemięcki** (soc.) zaznacza, że zasadniczem jest postanowienie art. VI., że **komisye rozjemcze nie są przymusowe, że zatem ostateczny środek walki: strajk, nie zostanie wytrącony z rąk służby folwarcznej.** Dalsze znaczenie projektu polega na tem, że **nadaje sankcyę istnieniu związków zawodowych robotników rolnych.** Klub mowcy będzie głosował za ustawą i rezolucyami.

Izba **odroczyła sprawę do piątku**, skutkiem naglącego terminu umów rolnych oraz trwających strajków, które muszą się skończyć.

Z kolei p. **Grabski** referował wniosek komisyi zagranicznej w sprawie

Przemawiali po nim: arcybiskup Teodorowicz, p. Rataj, poczem wygłosił przemowę

poseł Daszyński.

P. **Daszyński** oświadcza, że stronnictwo jego będzie głosowało **za rezolucyę komisyi.** (Brawa w Izbie). Wojna pokazała nam, że **dążeniem zarówno 70 milionów Niemców i tyluż Rosyan było zgotowanie nam niewoli.** Dlatego ze względu na sztandar, pod jakim przeciw nam idą, **Polska musi szukać pomocy przeciw tym dążnościom.** Polska w dziejach reprezentowała zasadę sojuszów i unii. W każdym razie **rola Polski w dziejach jest przeciwieństwem idei pruskiej i moskiewskiej.** Dlatego dla Polski idea związku narodów jest bliską, a dla polskiego ludu pracującego drogą. Sojusz dzisiejszy jest dla mowcy przygotowaniem do przyszłego związku narodów, od którego nie należy odsuwać, zdaniem mowcy, żadnego narodu.

Biada nam — mówił dalej — jeżeli do lat 10 lub 15 nie zorganizujemy się jako państwo, które będzie miało coś dać do roboty swoim robotnikom i synom chłopom. Biada nam, jeżeli na zewnątrz nasze produkty będziemy posyłali jedynie w postaci nerwów, mięśni i kości naszego chłopa, jeżeli wymiana towarów będzie się odbywała żywym towarem polskim z naszej strony. Polska powinna iść w ten wir **jako wspólna jedność narodowa** (huczne oklaski), pilnując swoich skarbów t. j. ludzi przedewszystkiem. Ja nie lękam się tego strasznego wiru, który ogarnie ziemię, pod warunkiem, jeżeli my potrafimy się utrzymać, ukształtować naszą wewnętrzną gospodarkę. Dlatego **Polska potrzebuje sojuszu realnego** nie w imię niebieskich migdałów, ale w imię interesów, interesów i jeszcze raz interesów.

Mowca stawia w końcu rezolucyę, wzywającą rząd, **aby niezwłocznie zamianowal przedstawicieli Polski na kongresie pokojowym oraz w państwach zaprzyjaźnionych i neutralnych.**

Przemawiał jeszcze prez. ministrów Paderewski, poczem dalszą dyskusyę w sprawach zagranicznych odroczono do dnia następnego t. j. 27 b. m.

Garść szczegółów o dowódcy odsieczy poznańskiej dla Lwowa.

O pułkowniku Danielu Konarzewskim, który na czele Poznańczyków tak się odznaczył przy odsieczy Lwowa podaje charakterystyczne informacye warszawska „Gazeta Polska" w Nr 134.

Pułkownik Konarzewski pochodzi z Litwy. Będąc w 1 korpusie (Muśnickiego) z niezwykłą brawurą pobił bolszewików pod Toszczycą z 200 żołnierzami i 3 kulomiotami, podczas gdy po stronie przeciwnej łotewscy strzelcy oraz oddział maszynowy mieli kilkadziesiąt kulomiotów i 2 armaty.

Podczas jednego z przeglądów wojsk gen. Karnicki, który, jak twierdzi „Gaz. Polska", miał być pewne nieporozumienie z Konarzewskim, zadał mu ni ztąd ni z owąd jakieś taktyczne pytanie, na które pułk. Konarzewski odpowiedział, nie przywiązując do tego epizodu wagi.

Tymczasem bezpośredni przełożony pułk. Konarzewskiego, znany obecnie jako komendant wojska polskiego w Odessie, Żeligowski otrzymał od głównego kwatermistrza 1 korpusu następującą depeszę:

„Do dowódcy I. dywizyi.

„Na raporcie jenerała Karnickiego odnośnie do przeglądu wojsk I. dywizyi dowódca korpusu nałożył następującą rezolucyę:

„W sprawie rozstrzygnięcia przez pułkownika Konarzewskiego danego mu jenerałem Karnickim (sic!) taktycznego zadania, że pułkownik Konarzewski otrzymał dnia 23 marca o g. 7-mej rano doniesienie o przeprawieniu się przez Dniestr znacznych band bolszewick. i o zajęciu siłami nie mniej niż 500 bagnetów wsi Nikołajówki i z Grodek, ten ostatni wysłał dwa oddziały, jeden na zaścianek Gródek, drugi na wieś Nikołajówkę, nie dając tym oddziałom zadania i przydając jednemu z nich jedną armatę: **„To strateg"**.

Następnie — najbliższy rozkaz do korpusu przytoczony w całości przez „Gaz. Pol." zawierał już faktyczne degradacyę pułk. K. zawartą w konkluzyi: „ a ponieważ nie potrafił gruntownie wystudyować swój fach, więc nie mogę pozostawić go na stanowisku (był brygadyerem) i odkomenderowuję go de Legii oficerskiej".

Pułk. Konarzewski został był tedy uznany za nieużytek.

Tak było na Litwie — rok temu. Obecnie, odkomenderowany z frontu Poznańskiego na Lwów, zasłynął atakiem na Bar i Wołczuchy.

Pierwszy zjazd socyalistycznych radnych gminnych.

Jak już donieśliśmy, w niedzielę obradował w Krakowie zjazd radnych soc. z całej b. Galicyi. W zjeździe wzięło udział 126 delegatów ze wszystkich stron kraju. Zjazd powitał im. Kom. Wykonawczego i zagaił radca m. tow. **Jasiński.** Po wyborze prezydyum, zabrał głos do pierwszego punktu porządku dziennego „Reforma wyborcza.

tow. Dr Müller:

W czasie wojny wykazało się, jak ogromne znaczenie mają zarządy gminne szczególnie, gdy idzie o aprowizacyę. Niestety, gminy będąc w ręku klik bogaczy i spekulantów, w stosunku do mas pracujących nie spełniły swego zadania. Dzięki naporowi socyalistów, P. K. L. zgodziła się w listopadzie z. r. na wniosek socyalistów o utworzenie czwartego koła wyborczego. Z powodu niemożności przeprowadzenia wyborów, uzupełniania rad dokonano drogą kooptacyi według propozycyi organizacyi robotniczych. Niestety i to marne prawo nie wszędzie zastosowano. Klasa robotnicza jednak zgodzić się nie może na dalsze przewlekanie sprawy reformy w Galicyi. Sejm musi reformę wyborczą do gmin przeprowadzić, lub ustawę obowiązującą w b Król. na Galicyę rozciągnąć. Mówca zgłasza następującą rezolucyę:

Zjazd wzywa Klub polskich posłów socyalno-demokratycznych o poczynienie energicznych kroków celem 1) **zniesienia obszarów dworskich** (jako jednostek administracyjnych); — 2) **wprowadzenia 5-cio przymiotnikowego prawa wyborczego do Rad gminnych**, które już obowiązuje w b. zaborze rosyjskim.

Rezolucyę po dyskusyi uchwalono.

Tow. **Mistat** (Wieliczka) apeluje do posłów, by wszczęli akcyę w Sejmie i u rządu w celu przeprowadzenia wyborów do rad gminnych w Galicyi na podstawie tej ordynacyi wyborczej, która obowiązuje w b. Król. Pol.

Tow. **Mieczysław Bobrowski** omawiał sprawę wolności zgromadzeń i stowarzyszeń, co do których obowiązują jeszcze stare reakcyjne ustawy austryackie. Mowca zgłasza rezolucyę domagającą się wolności zgromadzeń i stowarzyszeń. **Ograniczanie tych swobód jest pogwałceniem praw, okupionych wielkiemi ofiarami, złożonymi przez lud w wojnie światowej.** Rezolucyę uchwalono.

Tow. **Dr Rosenzweig** stwierdza, że w dzisiejszych radach gminnych większość mają bogacze i oni rządzą dla swej wyłącznej korzyści. Posłowie w sejmie muszą walczyć o rozszerzenie dekretu o 5 przymiotnikowem prawie wyborczem do gmin na Galicyę. **Wszystkie rady gminne w Galicyi powinny powziąć uchwałę w tym kierunku.**

Tow. poseł **Czapiński** złożywszy zjazdowi im. klubu posłów soc. pozdrowienie, przedstawił chwiejną sytuacyę polityczną w Sejmie oraz niepewną sytuacyę międzynarodową, jakoteż omówił wypadki na Węgrzech. Dalej przedstawił niesłychane nadużycia, jakie dzieją się w ostatnich czasach w Galicyi: aresztowania, nagonki ze strony księży i t. d. Ilustruje swoje wywody faktami z Krakowa, z żywieckiego i wadowickiego. W końcu stwierdza, że wobec całej tej niepewnej sytuacyi **konieczne jest wytworzenie samodzielnej siły ludu**, zwłaszcza w postaci **rad chłopskich.** Stawia następującą rezolucyę:

Zjazd piętnuje niesłychane nadużycia (aresztowania i t. d.) **popełniane codzień po wsiach i miasteczkach przez administracyę, policyę, żandarmeryę i kler,** i wzywa Związ. posłów P. P. S. w Sejmie, **aby wywarli silny nacisk na rząd w celu usunięcia tych skandalicznych nadużyć. Zjazd uznaje konieczność organizowania ludu w radach chłopskich** po wsiach, w celu poparcia pracy partyi i walki Związku posłów P. P. S. Rezolucyę uchwalono.

Tow. **Dr Mantel** (Przemyśl) omawia stosunki przemyskie, gdzie reakcya szaleje. W poszukiwaniu za „bolszewikami" węszy wszędzie, nie cofa się nawet przed rewizyami u radnych socyalistycznych w poszukiwaniu za komunistyczną bibułą.

Tow. poseł **dr Marek** podnosi, że system kuryalny nie odpowiada sytuacyi. Obalić się musi stare formy ordynacyi wyborczej, a na podstawie ordynacyi sejmowej, przeprowadzić wybory do rad gminnych. **Minister spraw wewnętrznych Wojciechowski, zapowiedział w Sejmie przedłożenie ustawy gminnej dla wszystkich ziem polskich.** Wobec tego musimy wyczekać, aż to nastąpi i odpowiednio do przedłożonego projektu zająć stanowisko. Najważniejszym punktem reformy administracyi gminnej musi być najszersze prawo wyborcze w gminach oparte na tej samej zasadzie, co wybory do Sejmu.

Na popołudniowem posiedzeniu, tow. poseł **dr Bobrowski** wygłosił obszerny referat na temat zadań radnych w gminie. Mowca zaznaczył, że dopóki nie będą przeprowadzone wybory na zasadzie nowej reformy, dotąd socyaliści nie mogą przeprowadzić swego programu gmin-

nego. Najważniejszym dziś obowiązkiem radnych w gminie jest **kontrolowanie gospodarki i rachunków gminnych.** Gmina jest ważnym czynnikiem nietylko społecznym ale i **politycznym. Dziś, gdy reakcya zdąża do zgniecenia ruchu robotniczego, rady gminne mogą bardzo wiele temu przeciwdziałać.** Zadanie radnych jest ciężkie i odpowiedzialne. Do gminy należy dziś rozdział prowiantów, walka z lichwą i paskarstwem, z którymi gmina może walczyć przez popieranie akcyi konsumowej i zakładanie przedsiębiorstw gminnych. Na gminę spada obowiązek opieki nad oświatą ludową. I tu radni mają wielkie zadanie do spełnienia. Odbudowa szkolnictwa na wsi, wyżywienie dziatwy szkolnej — są sprawami wielkiej wagi. Dalej opieka nad ubogimi, walka z szynkarstwem, budowa domów ludowych, akcya mieszkaniowa w kierunku budowy tanich mieszkań — oto pole do pracy dla radnych socyalistycznych.

Tow. dr **Müller** omawiał jeszcze sprawy aprowizacyjne i bezrobocia. Bezrobocie usunąć można tylko przez rozpoczęcie wielkiej akcyi budowlanej urządzeń publicznych. Zasiłki dla bezrobotnych nie usuną zła.

Tow. poseł **Misiołek** omawiał sprawę „wolnego“ handlu, który w celach paskarskich usiłują wprowadzić bogacze wiejscy i miejscy.

Dr Dorosz (Przemyśl) zwraca uwagę, jakich źródeł dochodów ma szukać gmina na pokrycie wielkich wydatków, które się piętrzą ustawicznie, tembardziej, że trzeba przeprowadzać wielkie akcye w celu obrony mas pracujących.

Dr Rosenzweig porusza sprawę stworzenia organu prasowego dla radców gminnych i stwierdza, że głównem źródłem dochodu gminy jest podatek od przyrostu wartości, oraz forma dodatków do podatku od zysków wojennych.

Po przemówieniu jeszcze kilku towarzyszy uchwalono następujące wnioski:

Dra Rosenzweiga:

Konferencya radnych gminnych, wzywa klub radziecki P. P. S. D. w Krakowie, by zorganizował centralną poradnię dla radnych socyalistycznych w Galicyi i aby wydawano organ radnych soc. gminnych jako dwutygodnik.

Tow. Krzeczowskiego o zorganizowanie kursu naukowego dla wyrobienia prelegentów miejskich i wiejskich, oraz przeprowadzenia szeregu zgromadzeń dla przygotowania przyszłych wyborów.

Tow. Gadzińskiego o zniesienie dotychczasowych granic wewnętrznych pomiędzy dzielnicami Polski, celem ujednostajnienia akcyi aprowizacyjnej.

Tow. Jasińskiego: Radni protestują przeciw takiemu rozdziałowi środków spożywczych, któ ry krzywdzi 2-rzędne miasta galicyjskie jak np. Przemyśl, przy rozdziale środków aprowizacyjnych stale pokrzywdzony. Z uwagi, że Przemyśl był podczas wojny najbardziej wyniszczony, radni przemyscy domagają się traktowania tego miasta na równi ze Lwowem i Krakowem.

Wreszcie uchwalono rezolucyę, żądającą usunięcia wszelkich granic międzydzielnicowych wewnątrz Polski.

Z miasta i z kraju.

ZAWIADAMIA SIĘ TOWARZYSZY DZIELNICY STRADOM, że utworzone zostało Stowarzyszenie dzielnicowe Stradom—Kazimierz. — Wzywamy Towarzyszy, by się wpisywali do organizacyi dzielnicowej. Zgłaszać się u tow. Bajona ul. **Krakowska l. 28.** Dyżury odbywają się codzień wieczór do godz. 8-mej i w niedzielę przed południem. **Zarząd.**

ZGROMADZENIE ROBOTNIKÓW TAPICERSKICH odbędzie się w piątek dnia 28 marca o godz wpół do 7-mej wieczór, Dunajewskiego 5, III. p. Sprawy nader ważne.

ROZPACZLIWE JEST POŁOŻENIE ROBOTNIKÓW W RAKOWICACH z powodu braku pracy i środków spożywczych. Nikt o tę gminę się nie troszczy, ani zarząd aprowizacyjny ani też miejscowy wójt, któremu się dobrze powodzi i dlatego obojętny jest na nędzę większości biedaków w gminie. Inne gminy już otrzymały po części pewną żywność jak n. p. mąkę amerykańską — w Rakowicach niema nawet nadziei na uzyskanie czegoś. Mieszkańcy powinni wywrzeć nacisk na naczelnika gminy, by przecież swe obowiązki spełnił i zajął się sprawami tak żywotnemi, jak aprowizacya członków gminy.

W SPRAWIE INWALIDÓW WOJENNYCH. Ze sfer inwalidzkich otrzymujemy uzupełnienie odnośnie do mowy tow. posła Chudego wygłoszonej w Sejmie w sprawie inwalidów. Naczelnym komendantem szkoły inwalidzkiej jest generał **Past.** Faktycznie rządzi szkołą kap. P., znany wśród inwalidów jako austryacki patryota, który w dniach 17—18 lutego 1918 r. gdy cały naród protestował przeciw oderwaniu Chełmszczyzny od Polski — pilnował gorliwie, aby głos tego protestu nie doszedł do inwalidów i w dniu tym, **kazał grać i tańczyć** zamkniętym w koszarach inwalidom! Komendantem kina „Opieka“ jest pułkownik N. Niemiec, nieznający słowa po polsku.

NA SIEROTY I WDOWY po poległych górnikach na Śląsku, złożyli za pośrednictwem tow. Seidla robotnicy rafineryi w Jedliczu kwotę **505 koron.**

KOLEGIUM WYKŁADÓW NAUKOWYCH (Rynek, A—B, L. 39):

Czwartek: Red. Zyg. Doliński: Nowe drogi życia (II. Zwycięstwo ducha i kultury. O godz. 7 wiecz.

REPERTUAR TEATRU IM. SŁOWACKIEGO.

Czwartek: „Krąg interesów“.

REPERTUAR TEATRU POWSZECHNEGO.

Czwartek: „13“ (Weseli obijacze).

Wydawca: Ignacy Daszyński — Redaktor odpowiedzialny: [illegible] Drukarnia Ludowa. Kraków, Dunajewskiego 5 (Telefon 1310)